

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 110/2020-57

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej [REDACTED], advokátom, [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Co/78/2019-88 z 24. apríla 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Co/78/2019-88 z 24. apríla 2019 **boli porušené** základné práv sťažovateľky na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na slobodu prejavu podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 7Co/78/2019-88 z 24. apríla 2019 **zrušuje a vec vracia** Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **533,88 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. júla 2019 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 10 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva nasledovný stav veci:

3. Sťažovateľka je vydavateľom [REDAKOVANÉ] ktorý je distribuovaný na celom území Slovenskej republiky. Okrem printovej podoby je [REDAKOVANÉ] publikovaný na internetovom portáli [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka má postavenie súkromného a nezávislého média, ktoré sa snaží poskytovať verejnosti objektívne informácie.

4. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) na návrh maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“ alebo „maloletá“), zastúpenej zákonným zástupcom [REDAKOVANÉ]. [REDAKOVANÉ] uznesením č. k. 19C/105/2018-24 z 13. septembra 2018 v spojení s jeho opravným uznesením zo 17. septembra 2018 (ďalej aj „uznesenie súdu prvej inštancie“) nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil sťažovateľke ako „žalovanému, aby sa v [REDAKOVANÉ] a na internetovej stránke [REDAKOVANÉ] zdržal uverejňovania akýchkoľvek informácií týkajúcich sa súkromia žalobkyne, vrátane informácií o jej výchove, osobnej starostlivosti o ňu a styku rodičov s ňou“ (výrok č. 1). Druhým výrokom zároveň priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že medzi stranami sporu je osvedčená existencia právneho vzťahu, pretože žalovaná (sťažovateľka, pozn.) je vydavateľom periodika, ktorý pripravuje článok o rodine žalobkyne. Z mailovej komunikácie z 5. septembra 2018 medzi advokátkou žalobkyne a konateľom žalovanej vyplýva, že „o rodine mal. dieťaťa- podozrenia z prípadného nedodržania právoplatného rozhodnutia súdu sa pripravuje článok, čím je splnená podmienka bezodkladnej potreby úpravy pomerov, skutočnosť ktorú potvrdzuje aj SMS komunikácia zo dňa 3.9.2018 s redaktorom [REDAKOVANÉ]...“. V predmetnej veci, ako vyplýva z rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, je žalobkyňa dočasne zverená do osobnej starostlivosti otca. Matka má s maloletou upravený styk každú stredu a každú sobotu v stanovenom čase. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že vzťahy medzi rodičmi sú veľmi komplikované. V zmysle čl. 6 dohovoru môže byť tlač a verejnosť vylúčená buď po dobu celého alebo časti súdneho konania aj vtedy, keď si to vyžaduje záujem maloletého alebo ochrana súkromného života účastníkov, k čomu vo veci týkajúcej sa rozvodu rodičov maloletej a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností aj došlo. V tomto kontexte je okresný súd toho názoru, že ochrana súkromia maloletej a jej rodiny stojí nad verejným záujmom – slobodou prejavu v tlači, kde medializácia daného prípadu by s vysokou pravdepodobnosťou zhoršila už aj tak veľmi narušené vzťahy medzi rodičmi maloletej, navyše, v štádiu súdneho konania, kde sa o otázke zverenia maloletej do osobnej starostlivosti s konečnou platnosťou nerozhodlo.

5. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým uznesením č. k. 7Co/78/2019-88 z 24. apríla 2019 napadnuté rozhodnutie okresného súdu ako vecne a právne správne potvrdil, keď sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením jeho rozhodnutia, konštatujúc správnosť jeho dôvodov, a súčasne priznal žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

6. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia zdôraznil, že pokiaľ ide o súkromný a rodinný život, majú maloleté deti nepochybne právo na zvýšenú ochranu tejto svojej osobnostnej sféry. Jej nutnosť vyplýva z toho, že maloleté deti sa ešte len musia vyvinúť v osoby zodpovedné samé za seba a ich samostatný vývoj môže byť narušený citeľnejšie než u dospelých. Prostredie, v ktorom sa maloleté deti môžu rozvíjať bez obavy z rušivého verejného pozorovania, musí byť preto chránené oveľa komplexnejšie než u rodičov, keďže žiadne dieťa nesmie

byť vystavené svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života rodiny, domova alebo korešpondencie ani nezákonným útokom na svoju česť a povesť a dieťa má právo na ochranu proti takýmto zásahom alebo útokom (čl. 16 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa) so zohľadnením, že postavenie maloletých detí vo vzťahu k verejnosti je nevyhnutne odvodzované aj od správania ich rodičov.

7. Odvolací súd sa stotožnil s úvahou súdu prvej inštancie, že potreba ochrany súkromia žalobkyne (ktorá je maloletým dieťaťom) v danom prípade odôvodňuje potrebu obmedzenia práva na slobodu prejavu uložením povinnosti žalovanému neodkladným opatrením. Z doložených listinných dôkazov nepochybne vyplýva, že obsah článku pripravovaného redaktorom [REDAKOVANÉ] sa týka súkromia žalobkyne s použitím informácií získaných od matky maloletej, ktorej maloletá žalobkyňa nebola právoplatnými rozhodnutiami súdov zverená do osobnej starostlivosti. Súčasne zdôraznil, že pri vzájomnom vyvažovaní práv oboch strán nie je možné nezohľadniť osvedčené konkrétne okolnosti na strane žalobkyne, ktorá je maloletým dieťaťom (vo veku 3 a 3/4 roka) so zmeškaným psychickým, ako aj fyzickým vývojom, ktorej rodičia nie sú osoby verejnosti známe, resp. verejne činné a v minulosti sa neprezentovali informáciami zo svojho súkromného života, dlhodobo nevedú spoločnú domácnosť, vedú súdny spor o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletej (právoplatne neskončený) a ktorých vzájomný vzťah je vysoko zložitý, disharmonický a konfliktný. Práve tieto okolnosti sú tými, ktoré pri osvedčení bezprostredného nebezpečenstva (hrozby) zásahu do osobnostných práv žalobkyne vo vzťahu k sťažovateľke odôvodňujú obmedzenie jej práva na slobodu prejavu a jeho podriadenie právu žalobkyne na súkromie a aj ústranie.

8. Pokiaľ sťažovateľka v podanom odvolaní namietala všeobecnú formuláciu výroku, v ktorom bolo nariadené neodkladné opatrenie a v tomto smere prílišnej abstraktnosti z pohľadu možného informovania verejnosti o niektorých okolnostiach, ktoré sa týkajú predmetného prípadu žalobkyne, tejto námietke nie je možné priznať úspech. Z výroku napadnutého uznesenia vyplýva, akej konkrétnej zložke osobnosti žalobkyne súd poskytol ochranu a akého konkrétneho konania sa má sťažovateľka zdržať, tento je spôsobilým podkladom pre prípadný výkon rozhodnutia a na jeho základe je možné posúdiť prípadnú totožnosť skutku.

9. Krajský súd v závere konštatoval, že s prihliadnutím na to, že nariadené neodkladné opatrenie procesne konzumuje vec samu a prostredníctvom jeho účinkov možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami, súd prvej inštancie správne podľa § 336 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) povinnosť na podanie žaloby žalobkyňi neuložil.

10. Z článku redaktora sťažovateľky zo 7. júna 2019 zverejneného po vydaní napadnutého uznesenia pod názvom „*Otec dieťaťa porušuje rozhodnutie súdu, súdy o tom [REDAKOVANÉ] zakázali písať*“ vyplýva, že na redakciu [REDAKOVANÉ] sa obrátila „*zúfalá matka z Košíc, ktorá v rodičovskom spore bojuje o svoje malé dieťa... Súd právoplatne rozhodol, že matka má právo stretávať sa s dieťaťom dvakrát týždenne, podľa matky to však otec opakovane a dlhodobo ignoruje. Podľa nej doteraz zmaril už 105 stretnutí. Matka žiada, aby štát vynútil svoje vlastné rozhodnutie, teda donútil otca k umožneniu kontaktu matky s dieťaťom. Štát však pomôcť zatiaľ nedokázal, čo naznačuje zlyhávajúcu spravodlivosť. Matka sa preto minulý rok obrátila na naše noviny. Keď sme o prípade chceli napísať, z dôvodu objektivity sme v septembri minulého roka oslovili aj otca dieťaťa. Zaujímalo nás jeho vysvetlenie, prečo ignoruje právoplatné uznesenie súdu.*

Odmietol sa vyjadriť a odkázal nás na košickú advokátku [REDAKOVANÉ], ktorá ho zastupuje. Tá žiadala, aby sme o prípade nepísali, lebo jej klient nesúhlasí, aby boli publikované akékoľvek informácie o jeho dieťati. Z toho istého dôvodu odmietla odpovedať aj na položené otázky. Následne [REDAKOVANÉ] kontaktovala vedenie vydavateľstva, ktoré vydáva [REDAKOVANÉ]. Žiadala, aby sa noviny zdržali zverejňovania akýchkoľvek informácií týkajúcich sa dieťaťa jej klienta aj jeho samotného. Vydavateľstvo to odmietlo. [REDAKOVANÉ] vzápätí v mene dieťaťa a jeho zákonného zástupcu, teda otca, podala na Okresný súd Bratislava III návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by medializáciu konania otca zastavil... Situácia je teda taká, že otec dieťaťa podľa informácií [REDAKOVANÉ] ignoruje právoplatné uznesenie súdu. Matka dieťaťa sa domáha, aby jej štát pomohol, ten však nekoná. Keď sa matka v bezmocnosti obrátila na médium, otec požiadal súdy, aby mu o tom zakázali písať.“

II.

Argumentácia sťažovateľky

11. Proti napadnutému uzneseniu sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Napriek tomu, že krajský súd uviedol, že v predmetnej veci ide o konflikt medzi slobodou prejavu chránenou na strane jednej a právom na ochranu súkromia (ako jednej zložky osobnostných práv) na strane druhej, dospel k nesprávnemu záveru, že potreba ochrany súkromia žalobkyne v danom prípade odôvodňuje potrebu v zásade absolútneho obmedzenia práva na slobodu prejavu. Z pohľadu zákonnosti a ústavnosti nemôže obstať výrok uznesenia okresného súdu, ktorým súd prvej inštancie nariadil sťažovateľke zdržať sa uverejňovania akýchkoľvek informácií týkajúcich sa súkromia žalobkyne, a to v akejkoľvek podobe alebo forme. Informovanie verejnosti o témach týkajúcich sa maloletých detí, mládeže a rodinných témach je celkom bežné nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Médiá v mnohých takýchto prípadoch zohrávajú veľmi dôležitú úlohu a aj v tomto smere sa potvrdila významná verejná funkcia médií, ktoré vďaka verejnému tlaku, ktorý médiá vytvorili, prispeli k náprave alebo iným krokom, ktoré by sa v týchto veciach inak neudiali. V rámci konania pred všeobecnými súdmi sme poukázali aj na viacero článkov publikovaných v médiách, ktoré pravidelne o týchto témach informujú.

b) Krajský súd napadnutým uznesením neprimerane zasiahol do práva sťažovateľky na šírenie informácií podľa čl. 26 ústavy a do jej slobody prejavu podľa čl. 10 dohovoru, neakceptujúc v dostatočnej miere princíp proporcionality, keď v plnej miere a v rozpore s princípom nevyhnutnosti uprednostnil právo na ochranu súkromia žalobkyne. Súdu v rozpore s doterajšou činnosťou médií v oblasti informovania verejnosti o niektorých kauzách (otázkach) týkajúcich detí alebo iných rodinných záležitostiach zakázal médiám informovať verejnosť *en bloc* o týchto témach, čo je absolútne neakceptovateľné a ústavne neudržateľné. Súdu vydal takéto „preventívne“ rozhodnutie bez toho, aby bolo zrejmé, o čom, v akom rozsahu a akým spôsobom má sťažovateľka v úmysle verejnosť informovať, a to aj pre prípad splnenia požiadaviek, aby osoby, ktorých sa predmetný prípad týka (žalobkyňa, prípadne jej právni zástupcovia), neboli v potenciálnom článku sťažovateľky akýmkoľvek spôsobom špecifikované, menované alebo inak určiteľné, resp. stotožniteľné. Práve v tomto smere sťažovateľka považuje nariadené neodkladné opatrenie za rozporné s princípom proporcionality, pretože absolútne obmedzenie slobody prejavu nebolo nevyhnutné. Takéto rozhodnutie súdu by aj v prípade plného rešpektovania práva na súkromie a anonymizácie dotknutých osôb bolo nebezpečným precedensom,

ktorý by celkom zamedzil možnosť médií informovať verejnosť o problematike rodinných záležitostí, rozhodnutí orgánov verejnej moci v tejto oblasti a podobne.

c) Základným predpokladom vzniku občianskoprávnej zodpovednosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka je protiprávnosť konania pôvodcu zásahu (žalovanej). Pokiaľ ide o neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv žalobkyne, zverejnenie článkov o žalobkyni by mohlo byť neoprávnené, ak by nimi bolo neprimerane zasiahnuté do súkromia žalobkyne, teda ak by záujem na ochrane osobnosti žalobkyne prevážil nad právom sťažovateľky na slobodu prejavu. Nie každá informácia, hoci aj osobného charakteru, publikovaná o určitej osobe predstavuje neoprávnený zásah do jej osobnostných práv, a to sa týka aj prípadov maloletých detí. Na to, aby mohla byť poskytnutá žalobkyni ochrana z titulu zásahu do osobnostných práv, musí byť preukázané (v tomto prípade aspoň osvedčené), že určitý výrok (pripravovaný článok) je aspoň (minimálne) spôsobilý zasiahnuť do jej osobnostných práv, teda má difamačný charakter. Navyše, k takému zásahu dochádza iba vtedy, ak medzi zásahom a porušením osobnostnej sféry existuje príčinná súvislosť a ak tento zásah svojou intenzitou v konkrétnom prípade presiahol určitú prípustnú mieru, ktorú už v demokratickej spoločnosti nemožno tolerovať. Zároveň treba posúdiť, či žalované výroky nespádajú pod spravodajskú licenciu.

d) V posudzovanej veci informácie zo svojho rodinného života a z rodinného a súkromného života žalobkyne poskytovala sťažovateľke matka maloletej, ktorá aktívne komunikuje s médiami a cíti sa dotknutá na svojich rodičovských právach (najmä styku so svojou dcérou) v dôsledku postupov a rozhodnutí orgánov verejnej moci (štátu). V takomto prípade v dôsledku verejného vystupovania rodiča či rodičov dochádza k určitému rozšíreniu rozsahu práva na slobodu prejavu aj vo vzťahu k ich maloletým deťom korešpondujúcemu so zúžením rozsahu práva na ochranu osobnosti detí. Pri maloletých deťoch nevyhnutne dochádza k odvodzovaniu ich postavenia vo vzťahu k verejnosti od správania ich rodičov. Sťažovateľka sa pre objektivnosť a nestrannosť informovania verejnosti obrátila aj na otca maloletej, ktorý odmietol komunikovať.

e) Podľa názoru sťažovateľky, plne rešpektujúc právo na súkromie žalobkyne, by bolo ústavne konformné návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť len v takom rozsahu, aby bolo vo výroku súdneho rozhodnutia uvedené, za akých konkrétnych podmienok (uverejnenie podobizne, mena a priezviska žalobkyne alebo jej zákonných zástupcov...) nemôže žalovaná o skutočnostiach týkajúcich sa prípadu žalobkyne informovať. Nerešpektovanie súdnych rozhodnutí a porušovanie práv rodičov na styk s vlastnými deťmi považujeme za zásadnú tému verejného záujmu, o ktorej médiá musia byť oprávnené informovať. Táto výhrada má zásadný a praktický význam, pretože v opačnom prípade môže mať výrok č. 1 uznesenia okresného súdu odradzujúci či zmrazujúci účinok (chilling-effect) na novinársku obec ohľadom informovania verejnosti o záležitostiach podobného typu, pretože aj pri plnom rešpektovaní ústavou zaručených práv a slobôd dotknutých osôb by sa médiá vystavili riziku prípadných súdnych sporov. Sťažovateľka tiež zdôraznila, že nariadené neodkladné opatrenie má meritórnu povahu a zákaz ním uložený má trvalý charakter.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

12. Krajský súd vo svojom vyjadrení poukázal najmä na dôvody napadnutého uznesenia, ktoré ho viedli k potvrdeniu uznesenia okresného súdu. V danej veci sa maloletá žalobkyňa domáhala súdnej ochrany prostredníctvom neodkladného opatrenia bez toho, aby v čase podania návrhu prebiehalo na súde súvisiace konanie vo veci samej. V čase rozhodovania považoval odvolací súd z obsahu spisu za preukázané, že nariadeným neodkladným opatrením súd prvej inštancie poskytol maloletej žalobkyňi ochranu súkromia a ústrania vyplývajúcu z ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka pred riadne osvedčenou existenciou hrozby zásahu do jej súkromia zo strany žalovanej a dospel k správnosti záveru súdu prvej inštancie o tom, že s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu v čase jeho rozhodovania je potrebné pri konflikte medzi slobodou prejavu chránenou čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 10 ods. 2 dohovoru na strane jednej a právom na ochranu súkromia (ako jednej zložky osobnostných práv) na strane druhej uprednostniť potrebu ochrany súkromia maloletej žalobkyne. Pri vzájomnom vyvažovaní práv oboch strán nemohol odvolací súd nezohľadniť konkrétne okolnosti na strane žalobkyne vyplývajúce z obsahu spisu a to, že žalobkyňa je maloletým dieťaťom (v danom čase vo veku 3 a ³/₄ roka) so zmeškaným psychickým, ako aj fyzickým vývojom, ktorej rodičia nie sú osoby verejnosti známe, resp. verejne činné a v minulosti sa neprezentovali informáciami zo svojho súkromného života, dlhodobo nevedú spoločnú domácnosť, vedú súdny spor o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletej (právoplatne neskončený) a ktorých vzájomný vzťah je veľmi zložitý, disharmonický a konfliktný. Krajský súd zdôraznil, že účelom neodkladného opatrenia je rýchla úprava právnych pomerov strán sporu, keď súd pri skúmaní splnenia podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia nepodrobuje skutkové tvrdenia navrhovateľa dokazovaniu v takom rozsahu ako pri rozhodovaní vo veci samej a skúma len osvedčenie existencie „*najzákladnejších*“ skutočností, ktoré vytvárajú predpoklad na poskytnutie ochrany nároku uplatňovanému v súdnom konaní. Krajský súd súčasne uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

13. Ústavný súd upovedomil o prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie zúčastnenú osobu – maloletú žalobkyňu, zastúpenú advokátkou [REDAKOVANÉ], ktorá vo svojom vyjadrení k meritu ústavnej sťažnosti uviedla:

- a) Obsahovo je ústavná sťažnosť v podstate zhodná s argumentáciou, ktorú sťažovateľka predložila v odvolacom konaní a s ktorou sa krajský súd v napadnutom uznesení vysporiada.
- b) Sťažovateľka nenamieta vo svojej sťažnosti porušenie procesných práv (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 dohovoru). Keďže sťažovateľka namieta len nesprávne právne posúdenie veci, je podľa názoru zúčastnenej osoby neprípustné, aby sťažovateľka namietala porušenie hmotného práva bez toho, aby zároveň bolo konštatované porušenie jej procesného práva.
- c) Zúčastnená osoba zároveň poukazuje na to, že sťažovateľka v sťažnosti argumentuje zásahom do jej nedostatočne špecifikovaných práv (čl. 26 ods. 2 ústavy zakotvuje viacero práv v oblasti šírenia a prijímania informácií), uložením povinnosti zdržať sa zverejňovania akýchkoľvek informácií týkajúcich sa súkromia maloletej. Z argumentácie sťažovateľky však nie je možné celkom pochopiť, či tvrdí, že skutočnosti týkajúce sa styku maloletej nie sú otázkou jej súkromia, alebo či jej základné práva mali byť porušené tým, že nemá možnosť publikovať informácie týkajúce sa súkromia maloletej ako takého. V prípade, že sťažovateľka tvrdí, že zverejňovanie informácií o postupe súdu nie je informáciou o súkromí maloletej, ale o postupe orgánov verejnej

moci, nie je vydané neodkladne opatrenie prekážkou toho, aby o takomto postupe orgánov verejnej moci informovala. V tomto prípade sa sťažovateľka mohla domáhať podľa § 137 písm. c) CSP určenia, že má právo informovať o súkromí maloletej alebo že má právo informovať o postupe súdov alebo iných orgánov verejnej moci vo veciach týkajúcich sa starostlivosti o maloletú. Ak by bola sťažovateľka úspešná, bol by to dôvod na zrušenie neodkladného opatrenia, keďže odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené (§ 333 CSP). Sťažovateľka teda argumentuje nenáležite, pokiaľ tvrdí, že vydané neodkladné opatrenie jej navždy bráni informovať o súkromí maloletej zúčastnenej osoby. Ako však vyplýva z ústavnej sťažnosti, zákonný zástupca maloletej bol kontaktovaný redaktorom [REDAKOVANÉ] so žiadosťou o vyjadrenie týkajúce sa starostlivosti, výchovy a styku maloletej s matkou, ktoré mu boli matkou sprístupnené. Otec maloletej sa odmietol vyjadriť k týmto veciam tvoriacim súkromie zúčastnenej osoby a dôrazne trval na tom, aby článok týkajúci sa údajov súkromia maloletej nebol zverejnený. Napriek tomu stanovisko sťažovateľky bolo také, že článok s uvedenými údajmi bude publikovaný. Otec maloletej teda stál pred voľbou, alebo poskytnúť [REDAKOVANÉ] informácie týkajúce sa maloletej, resp. akceptovať skutočnosť, že uvedené otázky budú sprístupnené verejnosti, alebo využiť právne prostriedky ochrany súkromia maloletej.

d) Maloletá zúčastnená osoba, ale predovšetkým okolnosti jej výchovy so strany matky sú mimoriadne špecifické a nie je v záujme maloletej, aby tieto okolnosti boli verejnosti sprístupnené. Maloletá bola uznesením Okresného súdu Košice II č. k. 43P/152/2017 z 20. októbra 2017 zverená neodkladným opatrením do osobnej starostlivosti otca. Toto rozhodnutie bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 8CoP/359/2017 zo 17. januára 2018, v ktorom súd zároveň upravil styk matky s maloletou. Za týchto okolností (poukazujúc na odôvodnenie potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu) podľa zúčastnenej osoby nemožno mať vážnejšie pochybnosti o tom, že nie je v záujme maloletej, aby boli verejnosti sprístupňované informácie spočívajúce v tom, akým spôsobom sa matka maloletej pred jej zverením do starostlivosti otca, ale aj po tomto zverení k maloletej správala. Neexistuje žiadny dôvod, pre ktorý by mali byť verejnosti známe skutočnosti o tom, že matka sa k maloletej správala ako „*k postihnutej*“, že na stretnutiach ju vystavovala extrémne stresujúcim zážitkom v podobe verbálneho násillia voči otcovi, že maloletú zasypávala otázkami, aby vzápätí po tom, čo maloletá nedokázala odpovedať, konštatovala, že nič nevie, privádzala maloletú do stavu neutíšiteľného plaču. Okolnosti výchovy maloletej patria do jadrovej zóny jej súkromia. V špecifických výchovných pomeroch maloletej je verejné rozoberanie otázok, či maloletá trpí pervazívnou vývinovou poruchou alebo nie, čo je základným sporným bodom matkinho prístupu k výchove maloletej, neoprávneným zásahom do práva maloletej na ochranu pred svojvoľným zasahovaním do jej súkromného života. Súdny oboch inštancií posúdili v konaní na jednej strane právo sťažovateľky na šírenie informácií a na druhej strane právo maloletej nebyť vystavená svojvoľnému zasahovaniu do jej súkromného života podľa čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa spôsobom, ktorý zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnili a priznali nadradenosť právu maloletej nad právom sťažovateľky.

e) Napriek tomu, že sťažovateľke sú špecifiká výchovy a vývinu maloletej zrejme nielen z rozhodnutí súdov oboch inštancií, ale aj z návrhu maloletej zúčastnenej osoby na nariadenie neodkladného opatrenia, vo svojej ústavnej sťažnosti sa s uvedenými okolnosťami nijakým spôsobom nevysporiada.

f) Zúčastnená osoba navrhuje, aby ústavný súd v prípade, že ju neodmietne, ústavnej sťažnosti nevyhovel.

III.3. Replika sťažovateľky:

14. Sťažovateľka v reakcii na vyjadrenie krajského súdu vyslovila súhlas s prejednaním veci bez ústneho pojednávania a ďalej uviedla:

a) V prejednávanej veci ide o prípad, keď súd v uznesení o nariadení neodkladného opatrenia nezaviazal navrhovateľa (žalobkyňu) na podanie žaloby a neodkladné opatrenie má povahu rozhodnutia vo veci samej, t. j. nemá dočasný charakter.

b) O to viac v tomto prípade platí argumentácia ústavného súdu v náleze č. k. II. ÚS 866/2014-42 z 20. augusta 2015, ktorým ustálil, že v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia príslušný súd v zásade nevykonáva dokazovanie, vychádza len z tzv. osvedčených skutočností, ktoré vyplývajú z tvrdení účastníkov konania v ich podaniach, prípadne zo skutočností, ktoré možno osvedčiť z dôkazov, ktoré účastníci predložili v príslušnom štádiu konania o veci samej. Z názoru ústavného súdu ďalej vyplýva, že rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia bude spravidla stručnejšie, ako rozhodnutie vo veci samej. Napriek tomu je potrebné trvať na tom, aby, hoci kvantitatívne stručnejšie odôvodnenie malo príslušnú kvalitu – t. j. aby toto odôvodnenie bolo dostatočne individualizované, obsahovalo sumu relevantných osvedčených skutočností a tiež úvah, ktoré umožnia spätne preskúmať záver o tom, či v danom prípade boli splnené zákonné podmienky na nariadenie predbežného opatrenia. Procesný postup súdu prvej inštancie, ktorý o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania, kladie zvýšené nároky na objektívnu presvedčivosť rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 236 v spojení s § 234 ods. 2 a § 220 ods. 2 CSP).

c) S ohľadom na uvedené sťažovateľka považuje zásadné námietky voči napadnutému uzneseniu, ktoré boli ňou predstreté v ústavnej sťažnosti, naďalej za relevantné.

15. V prípise z 3. júna 2021 sťažovateľka doručila ústavnému súdu aktuálne publikované články iných mediálnych domov (články z portálu [REDAKOVANÉ] z 2. júna 2021 a článok z portálu [REDAKOVANÉ] z 21. mája 2021) k záležitosti, ktorá je predmetom ústavnej sťažnosti. Práve tieto skutočnosti podľa sťažovateľky v reálnej a faktickej rovine potvrdzujú neudržateľnosť a nesprávnosť rozhodnutí všeobecných súdov a záverov v nich obsiahnutých.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

16. Vec napadla ústavnému súdu 4. júla 2019 a bola pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3.3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 je na konanie vo veci príslušný tretí senát ústavného súdu v zložení Robert Šorl (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

17. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a jej práva na slobodu prejavu a slobodu rozširovania informácií podľa čl. 10 dohovoru napadnutým uznesením, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia.

Podľa sťažovateľky krajský súd napadnutým uznesením neprimerane zasiahol do jej označených práv nerešpektujúc v dostatočnej miere princíp proporcionality, keď v plnej miere a v rozpore s princípom nevyhnutnosti, uprednostnil právo na ochranu súkromia žalobkyne. Sťažovateľka považuje nariadené neodkladné opatrenie za neproporcionálne, pretože absolútne obmedzenie slobody prejavu nebolo nevyhnutné.

18. Spor, ktorý viedol sťažovateľku k podaniu ústavnej sťažnosti, spočíva v konflikte medzi ústavou a dohovorom garantovanou slobodou prejavu sťažovateľky a právom na ochranu osobnosti žalobkyne, ktoré je taktiež garantované tak ústavou (najmä čl. 16 a čl. 19), ako aj dohovorom (čl. 8). Podstatou rozhodovania o väčšine obdobných káuz je hľadanie vyváženého vzťahu medzi ústavou garantovaným právom na ochranu cti, dôstojnosti či súkromia na jednej strane a slobodou prejavu a právom na informácie na strane druhej. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd (resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách) treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 22/06, m. m. PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07). Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96).

19. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú ústavný súd konštantne zohľadňuje vo svojej rozhodovacej činnosti, sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov demokratickej spoločnosti a jednu zo základných podmienok jej rozvoja a sebarealizácie jednotlivca. Uplatňuje sa nielen vo vzťahu k „informáciám“ a „myšlienkam“, ktoré sa prijímajú priaznivo, resp. sa pokladajú za neurážlivé a neutrálne, ale aj k tým, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Vyžaduje si to pluralizmus, znášanlivosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o „demokratickej spoločnosti“ (Handyside v. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 5493/72, rozsudok zo 7. 12. 1976, § 49).

20. V niektorých situáciách však musí sloboda prejavu ustúpiť. Limitačné klauzuly v čl. 26 ods. 4 ústavy explicitne uvádzajú dôvody obmedzenia slobody prejavu, pričom ide o obmedzenia, ktoré musia zodpovedať vždy demokratickému charakteru spoločnosti („opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné“). Dôvodom takéhoto obmedzenia môže byť aj „ochrana práv a slobôd iných“, teda okrem iného aj záruky vyplývajúce zo základného práva na ochranu osobnosti v rozsahu garantovanom v čl. 19 ústavy a konkretizovanom najmä v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré chránia súkromné osoby pred neoprávnenými zásahmi zo strany iných súkromných osôb alebo štátu.

21. Vychádzajúc zo záväznosti ústavy pre všetky orgány verejnej moci, všeobecné súdy nevynímajúc, ústavný súd konštatuje, že pri rozhodovaní sporov vo veciach ochrany osobnosti musí byť vždy zohľadnená ochrana slobody prejavu, a to minimálne v rozsahu jej ústavných záruk. Uvedené ustanovenia Občianskeho zákonníka teda nemožno aplikovať izolovane, ale je nutné ich vykladať a aplikovať v súlade s ústavou. Nutnosť zohľadniť slobodu prejavu, samozrejme, neznamená rezignáciu na ochranu osobnosti. Znamená to však, že v niektorých prípadoch musí byť uprednostnená sloboda prejavu, aj keď daný prejav môže mať isté nedostatky z hľadiska

klasickej zákonnej ochrany osobnosti (porovnaj k tomu aj rozsudok najvyššieho súdu č. k. 5Cdo/55/2008 z 25. februára 2009, www.nsud.sk). Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína tiež povinnosť všeobecných súdov zohľadňovať pri svojej rozhodovacej činnosti relevantnú judikatúru EŠLP a ďalších medzinárodných súdnych orgánov vyvoditeľnú okrem iného aj z čl. 1 ods. 2 ústavy.

22. Keďže sťažovateľke bola neodkladným opatrením okresného súdu uložená povinnosť zdržať sa uverejňovania akýchkoľvek informácií týkajúcich sa súkromia žalobkyne vrátane informácií o jej výchove, osobnej starostlivosti o ňu a styku rodičov s ňou, ktoré krajský súd napadnutým uznesením potvrdil, je nepochybné, že rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k zásahu do ústavou garantovanej slobody prejavu sťažovateľky, t. j. došlo k jej obmedzeniu. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či v danom prípade išlo z ústavného hľadiska o akceptovateľné obmedzenie slobody prejavu.

23. EŠLP vyslovil, že čl. 10 nezakazuje uloženie predbežných obmedzení publikovania. Na druhej strane nebezpečenstvá obsiahnuté v predbežných obmedzeniach sú také veľké, že si vyžadujú veľmi starostlivé preskúmanie. Osobitne to platí vo vzťahu k tlači, pretože noviny sú komoditou podliehajúcou skaze a odklad ich zverejnenia, dokonca aj na krátky čas, ich môže zbaviť celej hodnoty a zaujímavosti (The Sunday Times Case. Séria A, 1979, č. 30, s. 40).

24. Obmedzenie akéhokoľvek základného práva alebo slobody, a teda aj slobody prejavu možno považovať za ústavne akceptovateľné, len ak bolo ustanovené zákonom, resp. na základe zákona, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa, t. j. ospravedlňuje ho existencia naliehajúcej spoločenskej potreby a primerane (spravodlivo) vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom, t. j. musí ísť o obmedzenie, ktoré je v súlade so zásadou proporcionality (m. m. I. ÚS 4/02, I. ÚS 36/02, I. ÚS 193/03).

25. Obmedzenie sťažovateľkinej slobody prejavu bolo uskutočnené na zákonomnom podklade, ktorý tvorili ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom zároveň išlo o obmedzenie sledujúce ochranu práva na súkromie, resp. práva na ochranu osobnosti žalobkyne, čo nepochybne možno považovať za legitímny cieľ. Z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia bolo preto kľúčovým posúdenie, či bol zásah do slobody prejavu sťažovateľky primeraný, t. j. či zodpovedal zásade proporcionality.

26. Na uvedený účel, obdobne ako v iných porovnateľných prípadoch (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 107/2010, I. ÚS 408/2010, III. ÚS 351/2012, IV. ÚS 448/2012), ústavný súd vykonal test proporcionality založený na hľadaní odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoril“ (uverejnil informáciu), resp. chcel uverejniť.

27. Pri posudzovaní otázky subjektu, ktorý mal v danom prípade neprípustným spôsobom zasiahnuť do práva žalobkyne na ochranu osobnosti (práva na súkromie), ústavný súd vychádzal zo stabilizovanej judikatúry EŠLP, ktorý subjekty uplatňujúce slobodu prejavu rozčleňuje do viacerých skupín z hľadiska dôležitosti ich prejavov pre výmenu názorov v demokratickej spoločnosti. Z judikatúry EŠLP vyplýva, že privilegované postavenie z hľadiska ochrany slobody prejavu patrí novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu (napr. rozsudok EŠLP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. 4. 1995, sťažnosť č. 1594/90

alebo rozsudok ESLP Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z 20. 5. 1999, sťažnosť č. 21980/93). Novinári majú (sociálnu) povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie dostať. Novinárom je dokonca umožnené používať určitú mieru prehánania a provokácie (Perna c/a Taliansko). Ústavný súd akceptuje uvedený prístup ESLP, a to nielen z dôvodu jeho authority, ale hlavne z dôvodu presvedčivosti jeho argumentácie. Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd ešte podotýka, že v predmetnej veci je sťažovateľka vydavateľkou [REDAKOVANÉ], v ktorom mal byť inkriminovaný článok uverejnený. Sťažovateľka je v danom prípade teda „nositeľkou“ slobody prejavu, a preto sa na ňu vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám, ktorú bolo potrebné pri rozhodovaní predmetnej veci zo strany všeobecných súdov primeraným spôsobom zohľadniť.

28. Dôsledkom snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých témach je aj kategorizácia osôb, ktorých sa informácie uvedené v tlači týkajú a do ktorých osobnostnej sféry negatívne zasahujú, resp. môžu zasahovať. Hranice akceptovateľnosti šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry sú najširšie u politikov a najužšie u „bežných“ občanov. Z uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že v danom prípade sťažovateľka pripravovala článok „*o rodine mal. dieťaťa – podozrenia z prípadného nedodržania právoplatného rozhodnutia súdu*“. Obsahom inkriminovaného článku teda prioritne nemali byť informácie zo súkromia žalobkyne ani okolnosti jej výchovy zo strany matky, ale údajné dlhodobé protiprávne konanie otca maloletej a neschopnosť štátnych orgánov zamedziť mu. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že poslaním tlače je nepochybne šíriť informácie a myšlienky o otázkach verejného záujmu, pričom zároveň je nepochybným právom verejnosti takéto informácie prijímať (dostať). Otázkou verejného záujmu sú teda nepochybne aj rodinnoprávne témy týkajúce sa maloletých detí, zvlášť ak ide o podozrenia z nerešpektovania právoplatného rozhodnutia súdu a porušovania práv rodičov na styk s vlastnými deťmi. Na druhej strane sa inkriminovaný článok nepochybne mohol dotknúť aj súkromia maloletej žalobkyne, keďže predmetným súdnym rozhodnutím, ktoré nebolo údajne zo strany otca rešpektované, bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti otca a bol upravený jej styk s matkou. Táto časť sporného článku bola aj podľa názoru ústavného súdu (v závislosti od spôsobu a zvolených prostriedkov informovania) objektívne spôsobilá svojím obsahom vyvolať negatívny zásah do osobnostnej sféry maloletej, keďže maloletá ani rodičia maloletej v čase, keď mal byť článok uverejnený, neboli verejnými osobami a ani v minulosti verejne nevystupovali. Niet pochyb, že ochrana súkromného života mladistvého, ktorý sa stal obeťou sporu o jeho zverenie do starostlivosti a sám verejne nevystupoval, si zasluhuje osobitnú ochranu z dôvodu jeho zraniteľného postavenia (pozri *Kurier Zeitungsverlag und Druckerei GmbH v. Rakúsko (2)* a *Krone Verlag GmbH v. Rakúsko*, sťažnosť č. 3401/07, rozhodnutie z 19. 6. 2012).

29. Pri posudzovaní proporcionality medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti sa ústavný súd zamerá aj na obsah prejavu sťažovateľky (teda na to, ČO malo byť obsahom pripravovaného článku), ktorý mal spôsobiť neprípustný zásah do osobnostných práv žalobkyne. Mala ním byť nepochybne vec dôležitého verejného záujmu – problematika rešpektovania a vymožitelnosti súdnych rozhodnutí týkajúcich sa maloletých detí. Podnetom na napísanie článku pritom bola osobná skúsenosť matky maloletej, ktorej práva (a tým aj práva maloletej, ktorá je v útľom veku) sú v dôsledku nerešpektovania rozhodnutia súdu vážne porušované a ktorá sa obrátila na redakciu sťažovateľky po tom, ako štát nedokázal vynútiť svoje vlastné

rozhodnutie. Sťažovateľka v danom prípade zamýšľala informovať o otázkach legitímneho verejného záujmu, o ktorých sú novinári, masmédiá, a teda aj sťažovateľka v súlade so svojimi úlohami a poslaním v demokratickej spoločnosti povinní informovať, pričom verejnosť má právo takéto informácie dostať (získať). Inkriminovaný článok mal byť príspevkom do celospoločenskej diskusie o otázke verejného záujmu, t. j. o privilegovanej téme poživajúcej vysokú mieru ochrany slobody prejavu.

30. Užitočným kritériom pri posudzovaní zásahu do slobody prejavu je miesto zaznenia či uverejnenia sporných výrokov (t. j. otázka KDE mal byť inkriminovaný článok uverejnený). Vo všeobecnosti platí, že čím hromadnejšie sa informácia distribuuje, tým vyššia je ochrana osobnostných práv. Sporný článok mal byť uverejnený v [REDAKOVANÉ] ktorý má celoslovenskú pôsobnosť a vysoký náklad. Rovnako nezanedbateľnou je aj skutočnosť, že inkriminovaný článok mal byť prístupný širokej verejnosti prostredníctvom internetu a internetovej stránky [REDAKOVANÉ]. V danom prípade je však nutné vnímať kritérium miesta zaznenia sporných výrokov v spojení s kritériom ich autora. Ak je ich autorom novinár, tak jeho privilegované postavenie do určitej miery neutralizuje kritérium miesta ich zaznenia.

31. Vo vzťahu ku kritériu KEDY bola publikácia uverejnená, ústavný súd zo skutkových okolností prípadu považoval za preukázané, že sťažovateľka chcela inkriminovaný článok uverejniť po tom, ako sa na jej redakciu obrátila matka maloletej so žiadosťou o medializáciu prípadu z dôvodu porušovania jej práva na styk s maloletou v dôsledku nerešpektovania rozhodnutia súdu. Sťažovateľka teda aktívne reagovala v aktuálnom čase na problematiku, ktorá je legitímnym predmetom záujmu médií a podlieha verejnej kontrole. Bolo preto v súlade s poslaním tlače, teda aj [REDAKOVANÉ] informovať verejnosť o tejto zásadnej celospoločenskej téme.

32. Z hľadiska kritéria AKO boli informácie v inkriminovanom článku formulované, ústavný súd vzal do úvahy judikatúru ESLP, v zmysle ktorej treba pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišovať medzi faktmi a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (Lingens c. Rakúsko, už spomínaný rozsudok; obdobne Feldek c. Slovenská republika, rozsudok z 12. 7. 2001). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jerusalem c. Rakúsko, rozsudok z 27. 2. 2001). Z uvedeného vyplýva, že ak v konkrétnom prípade sú z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti posudzované hodnotiace úsudky, tak je ochrana výrokov takéhoto charakteru z hľadiska slobody prejavu s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé.

33. Ako už bolo uvedené, o medializáciu prípadu požiadala matka maloletej s cieľom vytvoriť verejný tlak smerujúci k náprave protiprávneho stavu. V posudzovanom prípade išlo (malo ísť) o sociálnu diskusiu s prvkami verejnej kritiky. Skutkové okolnosti prípadu pritom nenasvedčujú tomu, že by sťažovateľka chcela o prípade informovať neobjektívnym, jednostranným či pravdu skresľujúcim spôsobom. Z dôvodu objektivity sťažovateľka oslovila aj otca maloletej, aby vysvetlil svoj postoj k veci, ten sa však odmietol vyjadriť a prostredníctvom svojej advokátky vyjadril svoj nesúhlas s publikovaním akýchkoľvek informácií o maloletej. A to aj napriek ubezpečeniu autora článku, že pri jeho písaní v plnej miere zohľadní práva maloletej a vynaloží všetko úsilie na jej ochranu. V podobnom duchu sa nieslo aj ubezpečenie konateľa sťažovateľky,

ktorý v mailovej komunikácii s advokátkou otca maloletej uviedol, že ochrana dieťaťa je absolútnou samozrejmou a článok pred zverejnením prejde prísnu editorskou kontrolou.

34. Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že krajský súd napadnutým uznesením, rozhodujúc o odvolaní sťažovateľky proti neodkladnému opatreniu, ktorým jej bola uložená povinnosť zdržať sa uverejňovania akýchkoľvek informácií týkajúcich sa súkromia žalobkyne vrátane informácií o jej výchove, osobnej starostlivosti o ňu a styku rodičov s ňou, v konflikte medzi jej základným právom vyhl'adávať a rozširovať informácie a slobodou prejavu a základným právom žalobkyne na ochranu súkromia uprednostnil ochranu osobnostných práv žalobkyne a absolútne obmedzil označené práva sťažovateľky. Krajský súd takto rozhodol napriek tomu, že sťažovateľka ako vydavateľka [REDAKOVANÉ] požíva pri ochrane slobody prejavu v zmysle judikatúry ESLP i ústavného súdu privilegované postavenie. Obsahom pripravovaného článku mali byť informácie o veciach dôležitého verejného záujmu (podozrenie z nerešpektovania právoplatného rozhodnutia súdu a z porušovania práv matky maloletej), ktorých spôsobilosť zasiahnuť do osobnostných práv maloletej nebola v konaní pred všeobecnými súdmi dostatočne osvedčená (súdy bez poznania obsahu samotného článku v konaní neskúmali, ako chce sťažovateľka problém publikovať, či bude maloletá a jej rodičia v článku identifikovateľní, či budú uverejnené aj fotografie členov rodiny a pod.), v dôsledku čoho je napadnuté uznesenie aj predčasné. Podľa názoru ústavného súdu konajúce súdy nevyvážili spravodlivo vzájomne kolidujúce práva, keď v záujme ochrany súkromia žalobkyne paušálne obmedzili slobodu prejavu sťažovateľky a jej práva na slobodné rozširovanie informácií. Ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom prípade neexistovala „naliehavá spoločenská potreba“ odôvodňujúca zásah do slobody prejavu v podobe jej absolútneho obmedzenia, pretože sledovaný cieľ, teda ochranu súkromia žalobkyne, bolo možné dosiahnuť inými šetrnejšími prostriedkami, napr. prijatím opatrení na zachovanie anonymity maloletej v inkriminovanom článku, zákazom uverejnenia fotografií maloletej a členov rodiny a pod. Ústavný súd preto konštatuje, že prijaté obmedzenie slobody prejavu sťažovateľky vo forme preventívneho zákazu publikovania sporného článku nebolo nevyhnutým v demokratickej spoločnosti, v dôsledku čoho vykonaný zásah nezodpovedal zásade proporcionality.

35. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj jej práva na slobodu prejavu a slobodu rozširovania informácií podľa čl. 10 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

36. Vo vzťahu k tvrdeniu zúčastnenej osoby, že je neprípustné namietat' porušenie práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplývalo z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd konštatuje, že uvedený právny názor bol súčasťou staršej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, III. ÚS 218/07, III. ÚS 70/08), ktorá sa aj pod vplyvom judikatúry ESLP stala prekonanou. Z novej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je zřejmý opačný prístup (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 558/2012), keď ústavný súd prioritne konštatoval porušenie práv hmotného charakteru (čl. 26 ods. 2 ústavy a čl. 10 dohovoru) bez väzby na zistené porušenie procesných práv (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) alebo preskúmal ústavnú konformitu napadnutého rozhodnutia len z pohľadu sťažovateľmi namietaného porušenia hmotných práv, pričom vyslovil aj ich porušenie (napr. IV. ÚS 448/2012, II. ÚS 424/2012). Ústavný súd preto nepovažoval námietku zúčastnenej osoby za dôvodnú.

37. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci krajskému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku tohto nálezu). Krajský súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze. Zároveň ústavný súd k formulácii svojho záväzného právneho názoru dopĺňa, že po vrátení veci krajskému súdu na ďalšie konanie bude vzhľadom na povahu nariadeného neodkladného opatrenia konzumujúceho vec samu potrebné zabezpečiť prejednanie veci na nariadenom pojednávaní tak, aby rozhodnutie bolo založené na skutkovej platforme odrážajúcej poskytnutie dostatočne širokého priestoru pre využitie procesných práv prináležiacich sporovým stranám a súčasne poskytujúcej súdu vhodné podmienky pre vyhodnotenie kontradiktórnej argumentácie sporových strán na základe bezprostredného autentického kontaktu s nimi.

V.

Trovy konania

38. Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať náhradu trov konania, trovy konania však nevyčíslila. Ústavný súd preto priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 533,88 eur, ktoré vyplývajú z obsahu spisu.

39. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2019 je 163,33 eur a hodnota režijného paušálu je 9,80 eur. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 (podanie vyjadrenia k stanovisku krajského súdu).

40. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu